



Handläggare: Agneta Blomkvist  
Telefon: 08-508 22 044

Till  
Hägersten-Liljeholmens  
stadsdelsnämnd 2010-09-16

## **Sjuksköterskors specialistutbildning - vilket slags examen?**

Högskoleverkets rapport 2010:5 R

### **Förvaltningens förslag till beslut**

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och översänder det till kommunstyrelsen.

Maria Mannerholm  
stadsdelsdirektör

Yvonne Goldberg  
avdelningschef

### **Sammanfattning**

Högskoleverket har på regeringens uppdrag utrett hur examensordningen kan utformas för att sjuksköterskornas specialistutbildning ska motsvara de krav vården ställer. Rapporten har skickats på remiss bland andra till Stockholms stad. I rapporten beskrivs två olika modeller för specialistutbildning, yrkesexamina och generell examen. Stadsdelsförvaltningen anser att som specialistutbildning borde en generell examen vara att föredra med uppföljande fördjupningskurser inom specifika områden t.ex. äldreomsorgen. Kursutbudet måste vara väl uppbyggt, både gällande innehåll och antal utbildningsplatser. Utbudet måste också utgå från dagens behov, men även morgondagens behov måste beaktas. Det är av största vikt att utbildningen är flexibel och utformas gemensamt och i samverkan mellan högskola och vårdgivare.



## Ärendets beredning

Ärendet har beretts av de medicinskt ansvariga sjuksköterskorna inom administrativa avdelningen.

## Bakgrund

Remissen gällande ” sjuksköterskors specialistutbildning - vilket slags examen? (Högskoleverkets rapport 20120:5 R)”, har inkommit till stadsdelsnämnden 6 juli 2010 från kommunstyrelsen, skolroteln. Remissen har skickats till stadsdelsnämnderna Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen samt till Utbildningsnämnden, Äldrenämnden och Stadsledningskontorets för yttrande senast den 23 september 2010.

## Ärendet

Sammanfattning av rapportens huvudsakliga innehåll

Högskoleverket har på regeringens uppdrag utrett hur examensordningen kan utformas för att sjuksköterskornas specialistutbildning ska motsvara de krav vården ställer. Vården genomgår förändringar som medför nya arbetssätt och nya arbetsuppgifter och innebär förändrade krav på kompetens. Utredningsarbetet har framförallt bedrivits genom möten mellan berörda lärosäten, företrädare för vårdgivare och sjuksköterskornas organisationer.

Det finns en samsyn mellan berörda parter om behovet av ytterligare utbildning för sjuksköterskor men stora åsiktsskillnader om hur denna utbildning bör utformas. För att sjuksköterskorna ska kunna följa vårdens förändringar behöver deras specialiseringsutbildning ha stor flexibilitet.

Högskoleförordningens examensordning är ett ramverk som bör vara robust och övergripande och ska inte behöva ändras så snart förhållanden i omvärlden förändras.

Specialisering för sjuksköterskor inom ramen för examensordningen kan vara i form av antingen en yrkesexamen eller en generell examen.

Av tänkbara olika sätt att utforma en yrkesexamen är en examen utan fastslagna inriktningar det alternativ som kommer närmast de önsknings uttrycks i utredningen.

Alternativet är att sjuksköterskornas specialisering är i form av en generell examen (magister- eller masterexamen), vilket ger en mycket hög grad av flexibilitet. Båda examenskategorierna har för- och nackdelar och kan vara lämpliga för olika syften. Detta gör att Högskoleverket anser sig ha svårt att entydigt förespråka någon av dem.

Det finns en oro för kvaliteten i utbildningen. En förutsättning för att få en utbildning med hög kvalitet och relevans för vården är att högskolan och vårdgivarna samarbetar betydligt bättre än i dag. Det gäller både utformningen av utbildningen och behovet av specialistutbildade sjuksköterskor. Högskoleverket vill därför ha regeringens uppdrag att utreda hur högskolan och vården faktiskt samarbetar.

### **Förvaltningens synpunkter**

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att specialistutbildning för sjuksköterskor utreds för framtida behov. Inom stadsdelsnämndens ansvarsområde arbetar idag sjuksköterskor vid särskilda boendeformer för äldre, vilket aktualiserar behovet av sjuksköterskor med fördjupade och specialiserade kunskaper om äldres hälso- och sjukvårdsbehov.

I en stor andel av Sveriges kommuner har man även ansvaret för hemsjukvården i ordinärt boende, en utveckling som kan komma att ske i samtliga kommuner. Det ställs också högre krav än tidigare på de sjuksköterskor som arbetar i kontakt med äldre i alla delar av hälso- och sjukvården, att de ska kunna ge vård som tidigare gavs inom slutenvården. Det ställer både krav på specifika förmågor och på bred kompetens. Sjuksköterskan måste också kunna arbeta självständigt och ha kunskap om de regler som finns inom vården. Det gäller att snabbt kunna planera och ta komplicerade beslut, särskilt som hon eller han arbetar i en miljö där det inte finns någon att konsultera.

Med nya typer av ingrepp följer också andra krav på information till patienter. Kraven på patientcentrerad vård medför att behovet av information och dialog ökar. Att kunna samtala med patienter och anhöriga blir en allt viktigare förmåga, och promotivt och preventivt arbete kan väntas bli en allt större del av arbetet. De som arbetar i vården möter patienter med olika kulturell bakgrund. Det ställer krav på att förstå och kommunicera med patienter, familj och anhöriga från andra kulturer.

Patientcentrerad vård kommer att ställa stora krav på samordning mellan olika delar av vården. Det gör att vårdpersonalen blir viktig för kontinuiteten, men också att den som koordinerar vårdinsatserna, oavsett var vården bedrivs, har en betydelsefull roll. Samtidigt ökar kraven på att arbeta i team och att kunna använda sig av informationsteknik som ett hjälpmedel. Kravet på att arbeta evidensbaserat förutsätter förmåga och intresse att ta till sig forskning.

Detta gör att sjuksköterskan måste ha en god teoretisk och praktisk kunskap inom området för att kunna förmedla en god och säker evidensbaserad hälso- och sjukvård till patienten. Kompetensen ska erhållas via högskoleutbildning.

Stadsdelsförvaltningen anser att en generell examen med möjlighet till olika fördjupningskurser inom specifika områden är att föredra som specialistutbildning. Det möjliggör för sjuksköterskan att kunna fördjupa och införskaffa nya kunskaper utifrån utveckling, förändrade behov och andra omständigheter, utan att behöva genomgå en fullständig specialistutbildning flera gånger under sitt yrkesverksamma liv.

Kursutbudet måste vara väl uppbyggt, både gällande innehåll och antal utbildningsplatser. Utbudet måste också utgå från dagens behov, men även morgondagens behov måste beaktas. Vidare anser stadsdelsförvaltningen att det är av största vikt att utbildningen är flexibel och utformas gemensamt och i samverkan mellan högskola och vårdgivare.

## **Bilagor**

Högskoleverkets rapport 2010:5 R "Sjuksköterskors specialistutbildning - vilket slags examen?"